

Anàlisi de la col·lecció eBiblioCat en el marc del tancament de serveis presencials per la **COVID-19**

Diputació
Barcelona

COVID-19

**Anàlisi de la col·lecció
eBiblioCat en el marc del
tancament de serveis presencials
per la COVID-19**

Octubre 2020

Autor: Enric Benet, del Servei de Planificació i Avaluació.

Aquest document s'ha elaborat en el context del projecte "Avaluació dels serveis d'eBiblioCat en el marc del tancament de serveis presencials per la COVID-19". Han format part de l'equip avaluador: Andreu Orte, Enric Benet i Mercè Garriga.

© Diputació de Barcelona
Desembre de 2020

Edició: Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

Amb la col·laboració de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ÍNDEX

Resum executiu. *Pàg. 4*

Introducció. *Pàg.6*

1.

Metodologia. *Pàg.8*

2.

Anàlisi de llibres electrònics (eBiblio). *Pàg. 10*

- Per matèria (ficció/no-ficció). *Pàg. 10*
- Per tipus de públic. *Pàg. 11*
- Per idioma. *Pàg. 12*
- Distribució dels documents prestats i els préstecs. *Pàg. 13*
- Llibres més prestats. *Pàg. 14*
- Reserves. *Pàg. 15*

3.

Anàlisi de pel·lícules en línia (eFilm). *Pàg. 16*

- Per tipus d'audiovisual. *Pàg. 16*
- Per classificació d'edat. *Pàg. 16*
- Per dècada de la pel·lícula. *Pàg. 17*
- Per gènere cinematogràfic. *Pàg. 18*
- Per país i continent. *Pàg. 19*
- Per disponibilitat d'àudio en català. *Pàg. 20*
- Distribució dels documents prestats i els préstecs. *Pàg. 21*
- Pel·lícules més vistes. *Pàg. 22*

4.

Anàlisi de diaris i revistes electrònics (eBiblio). *Pàg. 24*

- Diaris per capçalera. *Pàg. 24*
- Diaris per idioma. *Pàg. 25*
- Revistes per matèria. *Pàg. 26*
- Revistes per idioma. *Pàg. 27*

Resum executiu

El 13 de març de 2020 es van tancar els serveis presencials bibliotecaris com a resultat de la crisi pandèmica de la COVID-19, i l'activitat de préstec es va concentrar en els serveis virtuals.

Per primer cop des que existeix eBiblioCat, s'ha fet una anàlisi detallada de la seva col·lecció i dels préstecs dels usuaris entre l'1 de gener i el 30 de juny de 2020, amb la finalitat d'identificar fortaleses i mancances de la col·lecció.

En el moment de l'estudi, la col·lecció d'eBiblio consta de 12.346 títols (principalment, llibres, diaris i revistes) i la col·lecció d'eFilm consta de 3.341 títols de pel·lícules. **La col·lecció d'eBiblioCat és petita amb relació a la col·lecció presencial:** les llicències d'eBiblioCat no arriben a l'1 % del fons presencial.

Més enllà de les variacions del nombre de préstecs, s'ha constatat que no hi ha diferències significatives en la composició dels préstecs entre períodes (preconfinament, confinament estricte i postconfinament estricte).¹ Per aquest motiu, es presenten les dades conjuntes de l'1 de gener al 30 de juny de 2020.

Els resultats principals, distingint entre llibres electrònics, pel·lícules en línia, i diaris i revistes electrònics, són els següents:

Llibres electrònics

- El 62 % del fons és de ficció i el 38 % és de no-ficció. El nombre de préstecs mensuals per document en préstec és més elevat en ficció (5,5) que en no-ficció (2,9).
- El fons de llibres adreçats a adults és majoritari (84 % del fons) amb relació als llibres adreçats a infants i joves (16 % del fons), que tenen un major nombre de préstecs mensuals per document prestat.
- Hi ha un predomini clar del fons existent en castellà (75 %) amb relació al fons en català (20 %). En canvi, el nombre de préstecs mensuals per document prestat de llibres en català és superior al de llibres en castellà.
- El 94 % dels llibres electrònics han tingut almenys un préstec. Tan sols el 6 % del fons no ha tingut cap préstec.
- Per cada cent préstecs, de mitjana es fan 28 reserves. Vuit títols acumulen el 5 % de les reserves, cosa que indica que el nombre de llicències d'alguns títols és limitat amb relació a l'interès que generen.

¹ S'han definit els períodes següents: període de preconfiament (de l'1 de gener al 12 de març), període de confinament estricte (del 13 de març al 15 de maig) i període de postconfinament estricte (del 16 de maig al 30 de juny).

Pel·lícules en línia

- Les pel·lícules són el tipus d'audiovisual més abundant, tant pel que fa a fons com a préstecs (85 % i 93 %, respectivament), i tenen una mitjana de 4,9 préstecs mensuals.
- Hi ha un predomini, tant de fons com de préstecs, de pel·lícules amb classificació per a majors de 12 anys (35 % del fons i 31 % dels préstecs) i per a tots els públics (34 % del fons i 38 % dels préstecs).
- Les pel·lícules de les dècades de 2000 i de 2010 sumen el 47 % del fons i el 65 % dels préstecs.
- Hi ha un predomini del fons i els préstecs del cinema europeu (55 % del fons i 58 % dels préstecs), en què destaquen les pel·lícules d'Espanya, França, el Regne Unit, Alemanya i Itàlia.
- Hi ha poca disponibilitat de pel·lícules amb àudio en català (12 % del fons). En canvi, es constata que els préstecs mensuals de pel·lícules que disposen d'àudio en català gairebé dupliquen els de les pel·lícules que no en tenen.
- El 94 % de les pel·lícules en línia han tingut almenys un préstec. Tan sols el 6 % del fons no ha tingut cap préstec.

Diaris i revistes electrònics

- L'oferta de diaris és limitada: cinc diaris amb els seus suplementos respectius, dels quals quatre són en castellà i un en català.
- L'oferta global de revistes és de 49 capçaleres, de matèries variades, de les quals 27 són en castellà i 22 en català. El 50 % dels préstecs es concentra en cuina i gastronomia, interiorisme, humor gràfic, salut i viatges.

Introducció

eBiblioCat és un servei del Sistema de Lectura Pública de Catalunya que fa possible el préstec de continguts digitals a tots els usuaris amb carnet de les biblioteques públiques catalanes. Va entrar en funcionament l'any 2015 i, des que es va posar en marxa, el nombre d'usuaris i préstecs en línia ha crescut.

La col·lecció d'eBiblioCat consta de **15.687 títols**,² i cal distingir entre:

- La col·lecció d'**eBiblio**, que consta de **12.346 títols**, principalment llibres, i que inclou també diaris i revistes.
- La col·lecció d'**eFilm**, que consta de **3.341 títols** de pel·lícules.

En els darrers anys, aquesta col·lecció ha tingut un **increment significatiu del fons d'eBiblio** mentre que **el d'eFilm s'ha mantingut estable**.

Tot i així, **la col·lecció d'eBiblioCat és una col·lecció petita amb relació a la col·lecció presencial**: les llicències d'eBiblioCat no arriben a l'1 % del fons presencial.³ Cal dir que el fons d'eBiblioCat és un fons més fluctuant que el físic, i això afecta la dinàmica de la mateixa col·lecció i d'aquesta en relació amb els préstecs.

La **despesa en adquisició** de fons d'eBiblioCat va ser de **318.020 euros** l'any 2019, dels quals el 50 % van ser aportats per la **Generalitat de Catalunya**, el **13 % per la Diputació de Barcelona**, i el 37 % pel Ministeri de Cultura i Esport. En aquest sentit, es pot dir que la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona tenen certa capacitat de decisió sobre el fons d'eBiblioCat.

Per primer cop des que existeix eBiblioCat, s'ha fet una **anàlisi detallada**⁴ de la seva **col·lecció** i dels **préstecs** dels usuaris, amb la **finalitat d'identificar fortaleses i mancances de la col·lecció**.

L'anàlisi intenta donar resposta a les dues **preguntes d'avaluació** següents:

- Quines característiques té el fons dels serveis eBiblio i eFilm?
- Quines característiques tenen els documents prestats pels serveis eBiblio i eFilm?

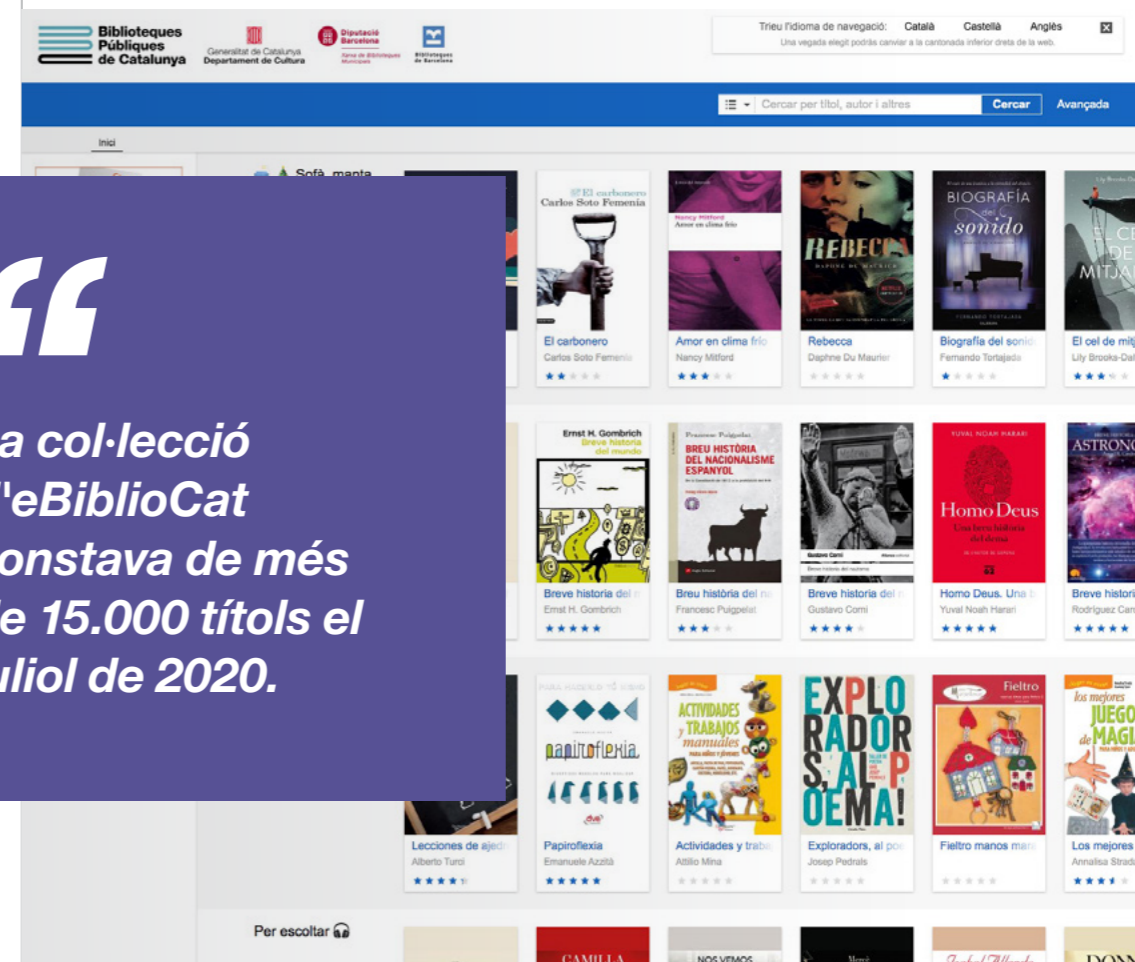
² Dades del 15 de juliol de 2020, corresponents a títols únics: a eBiblio, cada títol pot tenir una o més llicències, i a eFilm, hi ha títols-licències. Es tracta de col·leccions en evolució permanent amb canvis del fons.

³ L'any 2018, la col·lecció d'eBiblioCat consistia en 72.182 llicències d'eBiblio i 3.487 llicències d'eFilm. D'altra banda, la col·lecció presencial tenia més de 13 milions de documents (11.831.897 llibres, 42.765 publicacions periòdiques –títols– i 1.535.194 audiovisuals). La ràtio s'ha calculat de la manera següent: $(72.182 + 3.487) * 100 / (11.831.897 + 42.765 + 1.535.194) = 0,6 \%$.

⁴ Prèviament s'havien analitzat parts de la col·lecció d'eBiblioCat amb propòsits concrets.

Després de descriure la metodologia emprada (apartat 1), s'analiza el fons i els préstecs de **llibres electrònics** (apartat 2), de **pel·lícules en línia** (apartat 3) i de **diaris i revistes electrònics** (apartat 4).⁵

“
La col·lecció d'eBiblioCat constava de més de 15.000 títols el juliol de 2020.”

⁵ Així mateix, al llarg del text s'inclouran notes a peu de pàgina referides als resultats de l'«Enquesta als usuaris de biblioteca sobre eBiblioCat».

1.

Metodologia

Per fer les diverses anàlisis, s'han emprat quatre fitxers, dos de col·lecció i dos de préstec:

- La col·lecció d'eBiblio, que consta de 12.346 títols, a partir d'una baixada de dades de la plataforma Odilo⁶ del 15 de juliol de 2020.
- La col·lecció d'eFilm, que consta de 3.341 pel·lícules, a partir d'una baixada de dades d'Infobiblioteques del 20 de juliol de 2020.
- Els préstecs d'eBiblio entre l'1 de gener i el 30 de juny de 2020, amb 335.058 préstecs corresponents a llibres, 33.650 a diaris i 60.936 a revistes,⁷ a partir d'una baixada de dades de la plataforma Odilo del 15 de juliol de 2020.
- Els préstecs d'eFilm entre l'1 de gener i el 30 de juny de 2020, amb un total de 94.270 préstecs, a partir d'una baixada de dades de la plataforma Odilo del 15 de juliol de 2020.

Per a eBiblio, s'ha encreuat la informació de la col·lecció amb els préstecs a través del codi ISBN. Un cop exclosos els documents sense codi ISBN i els préstecs d'ISBN no identificats a la col·lecció, s'han pogut encreuar el 93 % dels préstecs de llibres i el 100 % de diaris i revistes.

Per a eFilm, en no disposar d'un codi identificador similar a l'ISBN, les dues bases de dades (col·lecció i préstecs) s'han encreuat mitjançant el nom de la pel·lícula. Un cop exclosos els títols amb préstecs no identificats a la col·lecció, s'ha pogut encreuar el 94 % dels préstecs de pel·lícules.

Les dades de préstecs estaven desglossades en tres períodes: període de pre-confinament (de l'1 de gener al 12 de març), període de confinament estricte (del 13 de març al 15 de maig) i període de postconfinament estricte (del 16 de maig al 30 de juny).

Més enllà de les variacions del nombre de préstecs en els tres períodes,⁸ s'ha constatat que **no hi ha diferències significatives en la composició dels préstecs entre períodes**. Per aquest motiu, es presenten les **dades conjuntes de l'1 de gener al 30 de juny de 2020**.

⁶ De cara a anàlisis futures, cal tenir present que es preveu un canvi de proveïdor a partir del novembre de 2020.

⁷ No s'han analitzat els préstecs d'audiollibres, vídeos i documents amb la categoria physical (un calaix de sastre).

⁸ Seran analitzades amb detall a l'avaluació de l'impacte.

En les anàlisis que es faran a continuació, es compararà la **composició percentual del fons** amb la **composició percentual dels préstecs**;⁹ és a dir, es compararà l'oferta enfront de la demanda de cada tipus de fons, la qual cosa permetrà veure l'interès per l'oferta. Així mateix, es presentaran els **préstecs mensuals per document de préstec**,¹⁰ que permetrà veure la intensitat de la demanda de cada tipus de fons.

A tall d'exemple, en la figura següent es mostra que hi ha tres tipus «ficticis» de fons, dels quals es poden extreure les conclusions següents:

- El fons de tipus A té proporcionalment menys fons (35 %) que préstecs (47 %); per tant, el fons A té menys oferta que demanda.
- El fons de tipus B té la mateixa proporció de fons (15 %) que de préstecs (15 %); per tant, el fons B té una oferta i una demanda equilibrades.
- El fons de tipus C té proporcionalment més fons (50 %) que préstecs (38 %); per tant, el fons C té més oferta que demanda.
- El fons A és el que té més préstecs mensuals per document (6,3), seguit del fons B (4,6) i, en darrer lloc, el fons C (3,5); per tant, el fons de tipus A és el que té més intensitat de demanda, el fons de tipus B té una intensitat mitjana de demanda, i el fons de tipus C té una intensitat baixa de demanda.

Figura 1. Exemple d'anàlisi de % de fons, % de préstecs i préstecs mensuals per document prestat

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Fons tipus A	35 %	47 %	6,3
Fons tipus B	15 %	15 %	4,6
Fons tipus C	50 %	38 %	3,5
Total	100 %	100 %	4,6

Així mateix, quan es disposa de dades comparables de col·lecció presencial, es contrasten les dades de la col·lecció electrònica amb les de la col·lecció presencial.

⁹ En el cas de llibres, diaris i revistes, s'ha considerat com a préstecs la suma de préstecs, descàrregues i renovacions.

¹⁰ Atès que les dades de préstecs corresponen al període de l'1 de gener al 30 de juny, s'han transformat en dades mensuals dividint el nombre de préstecs entre 182 dies. Així mateix, les dades es presenten dividides pel nombre de documents que han tingut almenys un préstec durant aquest període.

2.

Anàlisi de llibres electrònics (eBiblio)

A continuació, s'analitzarà el fons i els préstecs de **llibres en format electrònic** d'acord amb diversos criteris: per matèria, per tipus de públic i per idioma.¹¹

Així mateix, s'analitzarà la distribució dels documents prestats i dels préstecs, i es posarà el focus en els llibres més prestats en format electrònic. Finalment, es clourà amb l'anàlisi de les reserves de llibres en format electrònic.

Per matèria (ficció/no-ficció)¹²

El **62 % del fons de llibres electrònics** és de **ficció** i el **38 %** és de **no-ficció**, amb un predomini més gran de la ficció que en el fons presencial (46 % de ficció i 54 % de no-ficció¹³).

El nombre de **préstecs mensuals per document en préstec** és més elevat en **ficció** (5,5) que en no-ficció (2,9).¹⁴

Figura 2. Llibres: anàlisi per matèria

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Ficció	62 %	75 %	5,5
Ficció moderna i contemporània	20 %	20 %	4,6
Ficció	17 %	28 %	7,5
Ficció infantil i juvenil	16 %	22 %	5,8
Clàssics	3 %	2 %	2,8
Poesia, teatre	2 %	1 %	2,3
Ciència ficció	2 %	1 %	2,4
Còmic i novel·la gràfica	1 %	1 %	4,4
Altres	1 %	1 %	4,5
No ficció	38 %	25 %	2,9
Total	100 %	100 %	4,5

¹¹ En els fitxers d'eBiblio facilitats, no es disposava de l'any de publicació dels llibres, que hauria permès contrastar els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», en què, entre els usuaris que creuen que l'oferta de llibres és insuficient, el 12 % assenyalen la manca d'obres actuals i de novetats.

¹² S'han agrupat les matèries per ficció i no-ficció. En el cas de llibres amb diverses matèries, s'ha considerat la primera matèria esmentada. La indexació i la classificació per matèries presenten força limitacions, ja que les categories emprades per eBiblioCat no estan estandarditzades i es constaten superposicions entre matèries.

¹³ Dades de la demarcació de Barcelona el 31/12/2019.

¹⁴ Val a dir que en l'àmbit de la no-ficció (entre més de setanta matèries), hi destaquen els préstecs mensuals en les matèries de manualitats (9,5) i autoajuda (7,1).

En l'àmbit de la **ficció**, destaca el fons de **ficció moderna i contemporània** (20 %), **ficció en general** (17 %) i **ficció infantil i juvenil** (16 %), que són també les matèries amb més préstecs mensuals per document (4,6, 7,5 i 5,8, respectivament). Tot i que amb una importància percentual menor, cal destacar els clàssics (3 %), poesia i teatre (2 %), ciència-ficció (2 %), i còmic i novel·la gràfica (1 %).¹⁵

En l'àmbit de la **no-ficció**, cada una de les matèries representa un percentatge baix de fons i préstecs (i per aquest motiu no s'han desagregat a la figura anterior). Cal destacar que algunes matèries tenen un nombre elevat de préstecs mensuals per document en préstec —manualitats (9,5) i autoajuda (7,1)—, molt superior a la mitjana general de no-ficció (2,9).

Per tipus de públic

El fons de **llibres adreçats a adults és majoritari** (84 % del fons) **amb relació als llibres adreçats a infants i joves** (16 % del fons). Aquest predomini del fons de llibres electrònics per a adults és més gran que en el fons presencial (75 % en adults i 25 % en infants).¹⁶

En canvi, el **nombre de préstecs mensuals** (per document de préstec) **de llibres adreçats a infants i joves (5,1) és superior al dels que van adreçats a adults (4,3)**. Aquesta dada és indicativa del fet que en el període analitzat **l'oferta de fons adreçat a infants i joves és baixa**.¹⁷

Figura 3. Llibres: anàlisi per tipus de públic

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Adults	84 %	82 %	4,3
Infants i Joves	16 %	18 %	5,1
Total	100 %	100 %	4,5

Nota: S'ha classificat el camp audiència en les categories d'adults i infants i joves.

Ara bé, cal tenir en compte que l'oferta general de llibres adreçats a infants i joves en format electrònic és limitada.

¹⁵ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de llibres és insuficient, la majoria de les respostes assenyalen temàtiques específiques o autors concrets que no han trobat (25 %), com ara **còmics, poesia i novel·la negra** (en l'àmbit de ficció), i **assaig, història i filosofia** (en l'àmbit de no-ficció).

¹⁶ Dades de la demarcació de Barcelona el 31/12/2019.

¹⁷ Així mateix, en els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de llibres és insuficient, el **6 % hi trobaven a faltar literatura infantil i juvenil**.

Per idioma

Hi ha un **predomini clar del fons en castellà** (75 %) amb relació al fons en català (20 %). Els altres idiomes globalment representen el 5 %, amb presència de l'anglès, l'alemany i el francès.

En canvi, es constata que el **nombre de préstecs mensuals** (per document prestat) **de llibres en català és superior al de llibres en castellà** (5,1 enfront de 4,4). Aquesta dada (així com les reserves de llibres en català, que es veuran una mica més endavant) és indicativa d'una **manca de fons de llibres en català**.^{18 19}

Figura 4. Llibres: anàlisi per idioma

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Castellà	75 %	74 %	4,4
Català	20 %	24 %	5,1
Anglès	2,3 %	1,3 %	2,4
Alemany	0,7 %	0,1 %	0,6
Francès	0,6 %	0,2 %	1,5
Altres	1,2 %	0,0 %	1,5
Total	100 %	100 %	4,5

Val a dir que l'oferta de llibres a eBiblio està condicionada per l'oferta general de llibres en català en format electrònic, que és força limitada (i clarament inferior a l'oferta en paper).²⁰

¹⁸ Així mateix, en els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de llibres és insuficient, el 6 % dels enquestats esmenten la **manca de títols en català**.

¹⁹ El mes de juliol de 2020, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya comunicava que incrementaria la col·lecció de llibres digitals en català i aranès mitjançant una aportació extraordinària dins de les mesures de recuperació del sector cultural.

<https://biblioteques.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/El-Departament-de-Cultura-incrementara-loferta-de-llibres-en-catala-i-aranas-a-la-plataforma-eBiblioCat> [Consulta: 05/10/2020]

²⁰ D'acord amb l'«Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN», l'any 2019 a Espanya tan sols es van publicar en format de no paper el 5 % dels llibres en català (mentre que en format de paper era el 9 %).

Distribució dels documents prestats i els préstecs

El **94 % dels llibres electrònics** han tingut almenys un préstec (entre l'1 de gener i el 30 de juny de 2020). Tan sols el **6 % del fons no ha tingut cap préstec**.

Aquest percentatge és substancialment superior al 32 % dels llibres presencials que han sortit en préstec el 2019.²¹ El fet que la col·lecció en línia sigui comuna per a tots els usuaris (mentre que les col·leccions presencials són de cada biblioteca) i que el nombre de documents a eBiblio sigui limitat, pot ser una possible explicació de per què aquest percentatge és tan gran amb relació a les dades presencials.

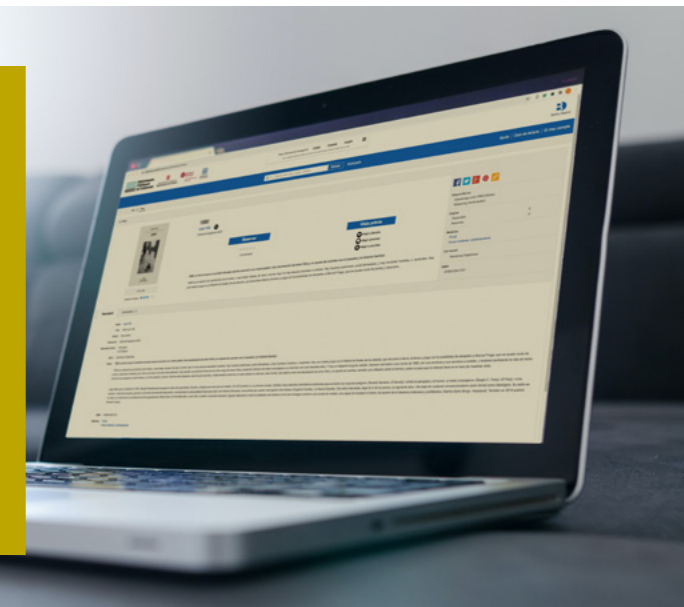
Figura 5. Llibres: anàlisi de percentatge de documents prestats enfront de percentatge de préstecs

94 %	dels documents prestats concentren el	100 %	dels préstecs
6 %	dels documents no tenen cap préstec		
0,4 %	dels documents prestats concentren el	10 %	dels préstecs acumulats
2 %	dels documents prestats concentren el	25 %	dels préstecs acumulats
10 %	dels documents prestats concentren el	50 %	dels préstecs acumulats
29 %	dels documents prestats concentren el	75 %	dels préstecs acumulats

Els **préstecs es concentren en un percentatge petit del fons de llibres**: el 0,4 % dels documents (és a dir, 52 llibres) concentren el 10 % dels préstecs, el 2 % dels documents concentren el 25 % dels préstecs, i el 10 % dels documents concentren el 50 % dels préstecs.

Els préstecs es concentren en un percentatge petit del fons de llibres

²¹ Dades de la demarcació de Barcelona corresponents al 2019.

Libres més prestats

A la figura següent, es poden veure els **vint llibres més prestats**. Gairebé tots són **ficció**, i la **totalitat van adreçats a adults**. Tots superen els 88 préstecs mensuals, mentre que la mitjana general és de 4,5 préstecs mensuals.

Figura 6. Llibres més prestats

Títol	Autor	Ficció / No ficció	Tipus de públic	Préstecs mensuals
La madre de Frankenstein	Almudena Grandes	Ficció	Adults	248,7
Un cuento perfecto	Elísabet Benavent	Ficció	Adults	216,9
Canto jo i la muntanya balla	Irene Solà Saez	Ficció	Adults	194,0
La cara norte del corazón	Dolores Redondo	Ficció	Adults	188,9
Loba negra	Juan Gómez-Jurado	Ficció	Adults	174,4
Terra Alta	Javier Cercas	Ficció	Adults	162,7
La chica de nieve	Javier Castillo	Ficció	Adults	132,7
Reina roja	Juan Gómez-Jurado	Ficció	Adults	130,4
El enigma de la habitación 622	Joël Dicker	Ficció	Adults	130,1
L'enigma de l'habitació 622	Joël Dicker	Ficció	Adults	127,6
El pintor de almas	Ildefonso Falcones	Ficció	Adults	121,0
La villa de las telas	Anne Jacobs	Ficció	Adults	119,0
Paraules que tu entendràs	Xavier Bosch	Ficció	Adults	116,4
Ca la Wenling	Gemma Ruiz Palà	Ficció	Adults	101,2
Patria	Fernando Aramburu	Ficció	Adults	94,3
Sidi	Arturo Pérez-Reverte	Ficció	Adults	93,6
El infinito en un junco	Irene Vallejo	No ficció	Adults	93,1
El silencio de la ciudad blanca	Eva García Saénz de Urturi	Ficció	Adults	90,3
Gente normal	Sally Rooney	Ficció	Adults	89,0
Boulder	Eva Baltasar	Ficció	Adults	88,0

Centrant-nos en la novel·la, si s'analitzen **les 24 novel·les més prestades presencialment** (ficció tant per a adults com per a joves)²² durant el segon semestre de 2020, es constata que mentre que **totes les novel·les per a adults estan disponibles en format electrònic, per a joves tan sols n'hi ha disponibles set** (és a dir, el 58 %).

²² Durant el segon trimestre de 2020, les 24 novel·les més prestades presencialment han estat:

- Per a adults: *Canto jo i la muntanya balla* / Irene Solà, *La cara norte del corazón* / Dolores Redondo, *Largo pétalo de mar* / Isabel Allende, *Paraules que tu entendràs* / Xavier Bosch, *Todo esto te daré* / Dolores Redondo, *Reina roja* / Juan Gómez-Jurado, *Patria* / Fernando Aramburu, *El silencio de la ciudad blanca* / Eva García Saénz, *La sombra del viento* / Carlos Ruiz Zafón, *Las hijas del capitán* / María Dueñas, *El laberinto de los espíritus* / Carlos Ruiz Zafón, *El pintor de almas* / Ildefonso Falcones. <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/mesprestats/pellicules-adults> [Consulta: 05/10/2020]
- Per a joves: *Invisible* / Eloy Moreno, *Meravelles* / Brian Selznick, *Thornhill: orfenat de noies* / Pam Smy, *La noia invisible* / Blue Jeans, *Un estiu diferent* / Jenny Han, *Wonder* / R. J. Palacio, *Harry Potter i el misteri del príncep* / J. K. Rowling, *Diari del tot verídic d'un indi a mitja jornada* / Sherman Alexie, *Wolfgang (extraordinari)* / Laia Aguilar, *Harry Potter i les relíquies de la mort* / J. K. Rowling, *Marina* / Carlos Ruiz Zafón, *Tina Frankens* / Bel Olid. <https://bibliotecavirtual.diba.cat/mesprestats/pellicules-infantils> [Consulta: 05/10/2020]

En aquest sentit, es pot parlar del fet que **els fons de novel·les per a adults en suport presencial i en suport electrònic són molt similars**; en canvi, **els fons de novel·les per a joves tan sols s'assemblen parcialment**.

Reserves

Per cada cent préstecs, hi ha 28 reserves de mitjana. Aquest és un element per tenir en compte, ja que alguns títols poden tenir un temps d'espera elevat entre que un usuari té interès per agafar en préstec un llibre fins que en pot disposar.

Analitzant les reserves per idioma, es constata que el nombre de **reserves** (per cada cent préstecs) **dels llibres en català (40) és gairebé el doble que el de llibres en castellà (24)**.

Figura 7. Llibres: reserves per idioma

	Reserves per cada 100 préstecs
Castellà	24
Català	40
Anglès	25
Alemany	18
Francès	27
Altres	2
Total	28

Val a dir que les reserves es concentren en un nombre de llibres limitat. Així, **els vuit títols següents acumulen el 5 % de les reserves**, cosa que indica que el nombre de llicències d'alguns títols és limitat amb relació a l'interès per aquests títols.²³

Figura 8. Llibres amb més reserves

Títol	Autor	Reserves valors absoluts	% reserves acumulades
La cara norte del corazón	Dolores Redondo	785	0,8%
Loba negra	Juan Gómez-Jurado	777	1,7%
La madre de Frankenstein	Almudena Grandes	590	2,3%
Canto jo i la muntanya balla	Irene Solà Saez	530	2,9%
El pintor de almas	Ildefonso Falcones	529	3,4%
Paraules que tu entendràs	Xavier Bosch	503	4,0%
Terra Alta	Javier Cercas	476	4,5%
Un cuento perfecto	Elísabet Benavent	440	4,9%

²³ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de llibres és insuficient, el 7 % dels enquestats esmenten la **manca d'exemplars de llibres**.

3.

Anàlisi de pel·lícules en línia (eFilm)

A continuació, s'analitzarà el fons i els préstecs de **pel·lícules en format electrònic** d'acord amb diversos criteris: per tipus d'audiovisual, per classificació d'edat, per dècada de la pel·lícula, per gènere cinematogràfic, per país i continent, i per disponibilitat d'àudio en català.

Així mateix, s'analitzarà la distribució dels documents prestats i dels préstecs, i es posarà el focus en les pel·lícules més prestades en format electrònic.

Per tipus d'audiovisual

Les **pel·lícules són el tipus d'audiovisual més abundant**, tant amb relació al fons com als préstecs (85 % i 93 %, respectivament). Tenen una mitjana de 4,9 préstecs mensuals.

Tot i que els **curtmetratges** tenen una importància residual pel que fa al volum de fons (1 %), tenen un **volum elevat de préstecs mensuals** per document prestat (8,1 préstecs mensuals).

Figura 9. Pel·lícules: anàlisi per tipus d'audiovisual

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Pel·lícula	85 %	93 %	4,9
Documental	8 %	5 %	3,2
Sèrie	5 %	0 %	0,7
Concert	1 %	1 %	2,4
Curtmetratge	1 %	1 %	8,1
Total	100 %	100 %	4,6

Per classificació d'edat

Hi ha un **predomini**, tant de fons com de préstecs, de **pel·lícules amb classificació per a majors de 12 anys** (35 % del fons i 31 % dels préstecs) i **per a tots els públics** (34 % del fons i 38 % dels préstecs).

Les pel·lícules **amb classificació per a tots els públics i majors de 7 anys** tenen un **major nombre de préstecs mensuals per document** (5,2 i 5,1, respectivament).²⁴

²⁴ Així mateix, en els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de pel·lícules és insuficient, el 4 % dels enquestats hi troben a faltar **filmografia infantil i familiar**.

Figura 10. Pel·lícules: anàlisi per classificació d'edat

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Tots els públics	34 %	38 %	5,2
Majors de 7	11 %	12 %	5,1
Majors de 12	35 %	31 %	4,2
Majors de 16	20 %	18 %	4,3
Total	100 %	100 %	4,6

Nota: La categoria «Majors de 12» inclou les pel·lícules amb les classificacions per a majors de 12, 13, 14 i 15. La categoria «Majors de 16» inclou les pel·lícules amb les classificacions per a majors de 16, 17 i 18.

Per dècada de la pel·lícula

Les pel·lícules de les **dècades de 2000 i de 2010** sumen el **47 % del fons** i el **65 % dels préstecs**.

Es constata un cert desajust entre oferta i demanda amb relació a les pel·lícules de la dècada de 2010. Les pel·lícules de la dècada de 2010 són les que tenen més préstecs (49 % dels préstecs),²⁵ cosa que es reflecteix en menor mesura en el fons d'aquesta dècada (32 % del fons).

Les pel·lícules de les dècades del 2000 i del 2010 sumen el 47 % del fons i el 65 % dels préstecs.

²⁵ Així mateix, en els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de pel·lícules és insuficient, el 30 % dels enquestats hi troben a faltar **títols actuals i estrenes**.

En general, **com més recents són les pel·lícules, major és el nombre de préstecs mensuals**, amb dos pics en les pel·lícules de la dècada de 2010 i de 1990 (6,9 i 6,8 préstecs mensuals).

Figura 11. Pel·lícules: anàlisi per dècada

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
2010s	32 %	49 %	6,9
2000s	15 %	16 %	4,9
1990s	5 %	7 %	6,8
1980s	4 %	4 %	4,7
1970s	6 %	3 %	3,0
1960s	14 %	9 %	2,9
1950s	11 %	6 %	2,6
1940s	6 %	3 %	2,2
1930s	5 %	2 %	1,8
1920s	2 %	1 %	1,7
1910s	0 %	0 %	2,7
Total	100 %	100 %	4,6

Per gènere cinematogràfic

Hi ha un predomini del fons i els préstecs dels gèneres de **drama** (42 % del fons i 41 % dels préstecs) i **comèdia** (16 % del fons i 22 % dels préstecs).

El **cinema d'animació** i el **cinema familiar** tenen un nombre de **préstecs mensuals** (13,9 i 11,1, respectivament) **molt superior a la mitjana**. En aquest sentit, es pot pensar que hi ha una oferta limitada de pel·lícules d'aquests gèneres²⁶ o que als nens els agrada veure diverses vegades una mateixa pel·lícula.

²⁶ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», el 4 % dels enquestats indicaven que trobaven a faltar filmografia infantil i familiar.

Figura 12. Pel·lícules: anàlisi per gèneres cinematogràfics

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Drama	42 %	41 %	4,5
Comèdia	16 %	22 %	6,3
Suspens	9 %	7 %	3,3
Documental	7 %	4 %	3,0
Terror	5 %	3 %	2,7
Aventures	4 %	4 %	4,5
Cinema clàssic	3 %	1 %	1,8
Cinema familiar	2 %	5 %	11,1
Ciència ficció	2 %	3 %	6,1
Acció	2 %	1 %	3,7
Animació	2 %	5 %	13,9
Romàntic	1 %	1 %	3,9
Musical	1 %	1 %	2,4
Concert	1 %	1 %	2,4
Altres	1 %	1 %	3,0
Total	100 %	100 %	4,6

Nota: En el cas de pel·lícules amb diversos gèneres, s'ha considerat el primer gènere esmentat.

Per país i continent

- Per continents, hi ha un **predomini del fons i els préstecs del cinema europeu** (55 % del fons i 58 % dels préstecs), en què destaquen les pel·lícules d'Espanya, França, el Regne Unit, Alemanya i Itàlia.
- Per països, el **cinema dels Estats Units** és el que té el percentatge de fons més elevat (26 %), tot i que amb una importància menor del percentatge de préstecs (17 %).
- Catalunya és terra d'acollida i el 19,1 %²⁷ de la seva població va néixer en altres països: el 4,6 % són de la resta d'Europa, el 8,0 % d'Amèrica, el 2,3 % de l'Àsia, el 4,2 % de l'Àfrica i el 0,02 % d'Oceania. Així com les filmografies europea i americana estan clarament representades a eFilm (55 % i 30 % del fons, respectivament), la filmografia africana és molt limitada (0,3 %, nou títols).

²⁷ Padró d'habitants de Catalunya de l'any 2019.

<https://www.idescat.cat/pub/?id=pmh&n=7567&lang=es> [Consulta: 05/10/2020]

- Es constata que hi ha un nombre elevat de préstecs mensuals de pel·lícules de França (6,0), Alemanya (5,7) i l'Àsia (5,6), clarament per sobre de la mitjana general (4,6) i de les pel·lícules d'Espanya (4,2).

Figura 13. Pel·lícules: anàlisi per país i continent

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Espanya	15 %	12 %	4,2
França	13 %	18 %	6,0
Regne Unit	9 %	7 %	3,6
Alemanya	4 %	6 %	5,7
Itàlia	4 %	4 %	4,9
Resta d'Europa	9 %	11 %	5,4
Estats Units	26 %	17 %	3,1
Resta Amèrica	4 %	4 %	4,2
Àsia	5 %	6 %	5,6
Àfrica	0 %	0 %	1,7
Oceania	1 %	1 %	4,4
No consta	10 %	15 %	7,2
Total	100 %	100 %	4,6

Nota: En el cas de pel·lícules amb diversos països, s'ha considerat el primer país esmentat.

Per disponibilitat d'àudio en català

Hi ha **poca disponibilitat** de pel·lícules amb àudio en català (12 % del fons).²⁸

En canvi, es constata que els **préstecs mensuals** de pel·lícules que **disposen d'àudio en català** gairebé **dupliquen** els de les pel·lícules que no en tenen (8,2 enfront de 4,2).

Figura 14. Pel·lícules: anàlisi per disponibilitat d'àudio en català

	% Fons s/total fons	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Sense àudio en català	88 %	78 %	4,2
Amb àudio en català	12 %	22 %	8,2
Total	100 %	100 %	4,6

Distribució dels documents prestats i els préstecs

El **94 % de les pel·lícules en línia** han tingut almenys un préstec (entre l'1 de gener i el 30 de juny de 2020). Tan sols el 6 % del fons no ha tingut cap préstec.

Aquest percentatge és substancialment superior al 46 % dels llibres que han sortit en préstec presencial el 2019.²⁹ El fet que la col·lecció en línia sigui comuna per a tots els usuaris (mentre que les col·leccions presencials són de cada biblioteca) i que el nombre de documents a eBiblio sigui limitat, pot ser una possible explicació de per què aquest percentatge és tan gran amb relació a les dades presencials.

Figura 15. Pel·lícules: anàlisi del percentatge de documents prestats enfront del percentatge de préstecs

94 %	dels documents prestats concentren el	100 %	dels préstecs
6 %	dels documents no tenen cap préstec		
1 %	dels documents prestats concentren el	10 %	dels préstecs acumulats
4 %	dels documents prestats concentren el	25 %	dels préstecs acumulats
13 %	dels documents prestats concentren el	50 %	dels préstecs acumulats
30 %	dels documents prestats concentren el	75 %	dels préstecs acumulats

Els **préstecs es concentren en un percentatge petit del fons de pel·lícules**.³⁰ l'1 % dels documents (és a dir, 32 pel·lícules) concentren el 10 % dels préstecs, el 4 % dels documents concentren el 25 % dels préstecs i el 13 % dels documents concentren el 50 % dels préstecs.

²⁸ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de pel·lícules és insuficient, el 2 % dels enquestats hi troben a faltar **títols en català**.

²⁹ Dades de la demarcació de Barcelona corresponents al 2019.

³⁰ Comparativament, a concentració és més forta en el fons de llibres que en el fons de pel·lícules (vegeu apartat 1.2).

Pel·lícules més vistes

A la figura següent es poden veure les **vint pel·lícules més vistes**, de les quals onze tenien classificació per a tots els públics i tres per a majors de 7 anys.

Totes elles superen els 38 préstecs mensuals, mentre que la mitjana general és de 4,6 préstecs mensuals.

Figura 16. Pel·lícules més vistes

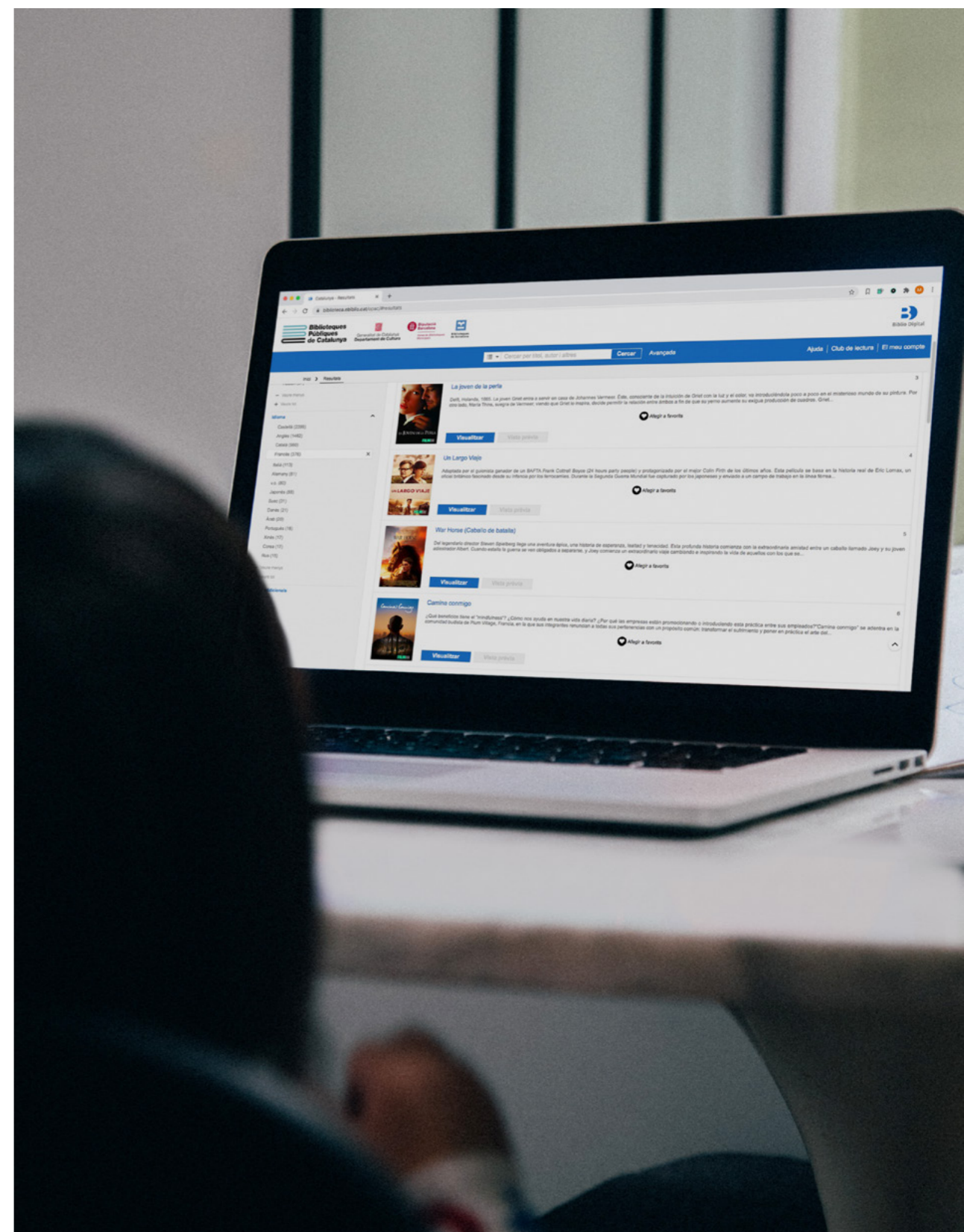
Títol	Direcció	Classificació	Préstecs mensuals
El Sr. Henri comparte piso	Ivan Calbérac	Majors de 7	71,7
A Roma con Amor	Woody Allen	Tots els públics	65,4
Amor y Letras	Josh Radnor	Majors de 7	61,8
Arrugas	Ignacio Ferreras	Tots els públics	59,2
Pajaritos	Ralph Eggleston	Tots els públics	57,5
Verano 1993	Carla Simón	Tots els públics	56,0
Frozen: El reino del hielo	Chris Buck, Jennifer Lee	Tots els públics	53,2
The Party	Sally Potter	Majors de 16	51,6
Barcelona noche de verano	Dani de la Orden	Tots els públics	50,3
Venus: confesiones desnudas	Lea Glob, M.C. Albrechtsen	Majors de 16	50,1
El Rey Tuerto	Marc Crehuet	Majors de 7	47,5
Muchos hijos, un mono y un castillo	Gustavo Salmerón	Tots els públics	44,3
A good woman	Mike Barker	Majors de 13	43,8
Dios mío ¿Pero qué te hemos hecho?	Philippe de Chauveron	Tots els públics	42,4
Astérix en América	Gerhard Hahn	Tots els públics	41,4
El Rey Burro	Aziz Jindani	Tots els públics	40,2
Happy End	Michael Haneke	Majors de 13	39,2
50 Primaveras	Blandine Lenoir	Majors de 13	39,1
La vida de Adèle	Abdellatif Kechiche	Majors de 16	38,1
El apartamento	Billy Wilder	Tots els públics	38,1

Si s'analitzen les **24 pel·lícules més prestades presencialment** (tant per a adults com infantils)³¹ durant el segon trimestre de 2020, es constata que **cap de les pel·lícules per a adults i tan sols una per a infants està disponible en format electrònic**.

En aquest sentit, es pot parlar del fet que **els fons de pel·lícules en suport presencial i en suport electrònic són diferents**, en part a causa de la disponibilitat diferent de fons en cada format..

³¹ Durant el segon trimestre de 2020, les 24 pel·lícules més prestades presencialment han estat:

- Per a adults: *La biblioteca de los libros rechazados*, *La espía roja*, *Dolor y gloria*, *Green Book*, *La sociedad literaria y el pastel de piel de patata*, *Bohemian Rhapsody*, *Vengadores: Endgame*, *Los días que vendrán*, *Wonder*, *Rocketman*, *Conociendo a Astrid*, *De la India a París en un armario de Ikea*.
<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/mesprestats/pellicules-adults> [Consulta: 05/10/2020]
- Infantils: *El rey león*, *Coco*, *Dumbo*, *Astérix: el secreto de la poción mágica*, *Zog: dracs i heroïnes*, *Aladdin*, *El regreso de Mary Poppins*, *Pokémon: Detective Pikachu*, *¡Canta!*, *Mia y el león blanco*, *Terra Willy: planeta desconocido*, *Del revés (Inside Out)*.
<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/mesprestats/pellicules-infantils> [Consulta: 05/10/2020]
Del revés (Inside Out) és l'única pel·lícula disponible en format electrònic.

4.

Anàlisi de diaris i revistes electrònics (eBiblio)

A continuació, s'analitzarà el fons i els préstecs de **diaris i revistes**. Es començarà amb una anàlisi dels diaris, tant per capçalera com per idioma. Tot seguit, s'analitzaran les revistes, tant per matèria com per idioma.

Diaris per capçalera

L'oferta de diaris és limitada: cinc diaris amb els seus suplementos respectius.³²

La Vanguardia en català és el diari amb un major nombre de préstecs mensuals (1.830, és a dir, 61 préstecs diaris).

No hi ha oferta ni de premsa internacional ni de premsa local.³³

Figura 17. Diaris: anàlisi per capçalera

		% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Català	La Vanguardia català	33 %	1.830
	La Vanguardia suplement	3 %	142
Castellà	La Vanguardia castellà	25 %	1.391
	La Vanguardia suplemento	2 %	104
	El País	19 %	1.047
	El País Suplemento	2 %	115
	CincoDías	7 %	392
	CincoDías Suplemento	1 %	42
	Mundo Deportivo	9 %	485
Total		100 %	616

³² Els cinc diaris amb els suplementos respectius són: *La Vanguardia* (català) i suplement, *La Vanguardia* (castellà) i suplement, *El País* i suplement, *Cinco Días* i suplement, i *Mundo Deportivo*.

³³ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de diaris i revistes és insuficient, el 6% indiquen que **hi falten diaris internacionals** i el 4% indiquen que **hi falten diaris locals**.

Diaris per idioma

Hi ha més disponibilitat de diaris en castellà (quatre diaris, és a dir, el 80%) que en català (un diari, és a dir, el 20%).

En canvi, hi ha un major percentatge de préstecs en català (64%) que en castellà (36%). De forma anàloga, els préstecs mensuals de diaris en català (986) gairebé doblen els de diaris en castellà (511).³⁴

Figura 18. Diaris: anàlisi per idioma

	Número diaris	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals s/ docum. prest.
Català	1	36 %	986
Castellà	4	64 %	511
Total	5	100 %	616

“
Els préstecs mensuals de diaris en català gairebé doblen els de diaris en castellà.”

³⁴ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», el 4% indiquen que **manquen capçaleres de diaris i revistes en català**, i esmenten especialment el diari en català *Ara*.

Revistes per matèria

L'oferta global de revistes és de **49 capçaleres**. Cada revista té una mitjana de 209 préstecs mensuals (és a dir, 7 préstecs diaris).

L'oferta de revistes és variada pel que fa a matèries. Les matèries amb més revistes són història, informació i opinió, esports i cultura, amb quatre revistes.³⁵

El **50 % dels préstecs** es concentra en **cuina i gastronomia, interiorisme, humor gràfic, salut i viatges**.

Les revistes amb més préstecs són *El Jueves*, d'humor gràfic, amb un total de 995 préstecs mensuals (és a dir, 33 préstecs diaris), i *Computer Hoy*, d'informàtica, amb 622 préstecs mensuals (és a dir, 21 préstecs diaris). Ambdues revistes són en castellà.

Figura 19. Revistes: anàlisi per matèria

	Número revistes	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals per revista
Cuina i gastronomia	3	12 %	394
Interiorisme	2	11 %	542
Humor gràfic	1	10 %	995
Salut	2	9 %	467
Viatges	3	8 %	281
Història	4	7 %	178
Moda	2	7 %	329
Informàtica	1	6 %	622
Ciència	2	6 %	279
Informació i opinió	4	5 %	136
Esports	4	4 %	88
Infantil	3	3 %	92
Cinema	1	3 %	254
Anglès	1	2 %	207
Bricolatge	1	2 %	159
Música	3	1 %	28
Cultura	4	1 %	17
Religió	2	1 %	25
Altres	6	5 %	92
Total	49	100 %	209

Nota: A la categoria Altres s'inclouen revistes de les matèries següents: automòbils, fotografia, economia, agricultura i ramaderia, arts plàstiques i antologia poètica.

³⁵ En els «Resultats de l'enquesta als usuaris d'eBiblioCat», entre aquells que creuen que l'oferta de diaris i revistes és insuficient, el **23 %** indiquen que **hi manquen revistes especialitzades** en matèries com interiorisme, esports, manualitats i història.

Revistes per idioma

L'oferta de revistes és gairebé paritària entre castellà (27 revistes, 55 % del total de revistes) i català (22 revistes, 45 %).

Les revistes en castellà concentren el 83 % dels préstecs, mentre que les revistes en català tan sols tenen el 17 % dels préstecs. De forma similar, els préstecs mensuals de les revistes en castellà (319) gairebé quadrupliquen els de les revistes en català (80).

En català, les revistes amb més préstecs són *Cuina*, amb un total de 346 préstecs mensuals (és a dir, 12 préstecs diaris), i *Descobrir*, de viatges, amb 283 préstecs mensuals (és a dir, 9 préstecs diaris).

Figura 20. Revistes: anàlisi per idioma

	Número revistes	% Préstecs s/total préstecs	Préstecs mensuals per revista
Castellà	27	83 %	319
Català	22	17 %	80
Total	49	100 %	209

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Presidència

Rambla de Catalunya, 126, 2a planta
Edifici Can Serra
08008 Barcelona
Tel. 934 020 709
www.diba.cat